

- новий модуль взаємодії органів Казначейства з органами, що контролюють справляння надходжень бюджету, у процесі повернення з державного та місцевих бюджетів помилково або надміру зарахованих коштів;

- новий, більш зручний та функціональний інтерфейс СДО, розроблений з урахуванням зауважень та побажань користувачів;

- можливість автоматичного підключення нових рахунків без додаткового подання Заявок про надання доступу та інше.

Отже, казначейська система виконання бюджету є ефективною функціональною системою виконання бюджетів. Впровадження системи дистанційного обслуговування розпорядників та одержувачів бюджетних коштів та інших клієнтів за допомогою програмно-технічного комплексу «Клієнт Казначейства-Казначейство» стало одним із кроків наближення України до сучасних міжнародних стандартів інформаційно-економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Бюджетний кодекс України. Від 08.07.2010 р., № 2456-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2456-17> (дата вернення 14.06.2022 р.)
2. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk> (дата звернення 14.06.2022 р.)
3. Конституція України. Затверджена Верховною Радою України від 28 червня 1996 №254/96 – ВР. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 14.06.2022 р.)
4. Про Державне казначейство України: Указ Президента України від 27 квітня 1995 р № 335/95. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi> (дата звернення 14.06.2022 р.)
5. Положення про Державне казначейство України». Затверджена Постановою КМУ від 21 грудня 2005 р. №1232. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npras/26322327> (дата звернення 14.06.2022 р.)
6. Казначейське обслуговування місцевих бюджетів за видатками URL: <https://www.budgetnyk.com.ua/article/30-yak-vdbuvatsya-kaznacheyske-obslugovuvannya-mstsevih-byudjetv-za-vidatkami>
7. Про систему дистанційного обслуговування в органах казначейства. URL: <http://www.kamadm.gov.ua/presstsentr/item/5076#:~:text=%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%BD%D0%B0%20%D0%96>.
8. Оновлена версія СДО «Клієнт Казначейства – Казначейство». URL: <https://ibuhgalter.net/ru/news/16176>

Акименко О. Ю., д.е.н., доцент

Нагорний П., здобувач вищої освіти гр. ОА-181
Національний університет «Чернігівська політехніка»

СТАНОВЛЕННЯ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ: РЕТРОСПЕКТИВНИЙ АСПЕКТ

Відповідно до ст. 2 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність» мікропідприємствами та малими підприємствами є «підприємства, показники яких на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передуює звітному, відповідають щонайменше двом із таких критеріїв: балансова вартість активів - до 4 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) - до 8 мільйонів євро; середня кількість працівників - до 50 осіб...» [1]. Специфіка діяльності малих підприємств, обмежені обсяги господарської діяльності визначають особливості ведення обліку, доречність його спрощення у порівнянні з середніми та великими підприємствами. Проте, процес становлення облікової системи малих підприємств в Україні є складним та неоднозначним, а його аналіз є окремим напрямком дослідження.

Виділяють чотири етапи становлення системи фінансового обліку малого підприємства [2, 3].

Перший етап, який ознаменував початок формування спрощеної системи обліку та звітності малих підприємств, датується 60-ми роками ХХ ст., коли радянське керівництво

ухвалило кілька нормативно-правових актів, які дозволяли малим суб'єктам господарювання застосувати окремі методології обліку їх господарської діяльності. Прикладом даного забезпечення нормативно-правового спрямування може бути «Інструкція по застосуванню єдиної журнально-ордерної форми рахівництва», затверджена наказом Міністерства фінансів СРСР від 08.03.1960 № 63, яка передбачала обов'язкове ведення 19 відомостей та 17 журналів-ордерів для всіх суб'єктів господарювання, окрім тих, обліковий штат яких не перевищував 7 осіб (для таких підприємств дозволялося використання 6 відомостей та 8 журналів-ордерів).

Загалом, період 1960-1990-х років характеризувався поступовим спрощенням системи обліку (об'єднанням окремих облікових реєстрів), що було важливим в час неавтоматизованого ведення обліку.

Другий етап - перехідний, пов'язують з 1990-ми роками, узгоджують з відкиненням соціалістичної парадигми національного господарства, розвитком власної нормативно-правової бази. Суттєвими нормативно-правовими актами в сфері обліку малих підприємств цього періоду є:

- лист Міністерства фінансів України від 27.09.1991, в якому передбачалося використання малими суб'єктами господарства «Рекомендацій по веденню бухгалтерського обліку і застосуванню облікових реєстрів на малих підприємствах» № 40, які були прийняті радянським керівництвом;

- «Вказівки про склад та порядок заповнення облікових реєстрів малими підприємствами», затверджені наказом Міністерства фінансів України від 31.12.1996 № 112, якими передбачалося право власника щодо ведення обліку за простою чи спрощеною системою, засновуючись на визначеній попередньо кількості господарських операцій;

- «Положення про спрощену форму бухгалтерського обліку суб'єктів малого підприємництва», затверджені наказом Міністерства фінансів України від 30.09.1998 № 196, яке передбачало можливість використання форм обліку, визначених у Вказівках № 112, підприємствами, що сплачують ЄСВ.

Загалом, період 1990-х років, як зазначено вище, був перехідним у загальній зміні командно-адміністративної системи на ринкову, характеризувався багатовекторним спрощенням форм та елементів звітності підприємств.

Третій етап, який припадає на період 2000-2010 років, розпочався введенням П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва», у відповідності до якого визначалися дві особливі форми звітності для малих суб'єктів господарювання: № 1-м (Звіт про фінансовий стан) та № 2-м (Звіт про фінансові результати). У 2001 році було також затверджено План рахунків обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва, який передбачав лише 27 синтетичних рахунків для обліку відповідних об'єктів, що суттєво обмежувало аналітичність оброблюваної інформації, але водночас спрощувало ведення обліку на малих підприємствах. Але найбільш вагомою подією третього періоду становлення облікової системи малих підприємств в Україні стало прийняття «Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» № 422 (наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р.) та узаконене застосування для малих підприємств простої та спрощеної системи обліку [4].

Загалом, період 2000-2010 років характеризувався завершенням формування системи обліку на малих підприємствах, що відбувалося паралельно формуванню загальної національної системи обліку. Бухгалтерський облік поступово змінювався відповідно до умов та потреб ринкової економіки та МСБО.

І нарешті, четвертий етап, що розпочався 2011 року і триває надалі, характеризується певними змінами та процесами удосконалення системи обліку, які пов'язані з прийняттям ПКУ (2011 рік), «Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами» (2011 рік). Подальші зміни та вдосконалення системи обліку малих підприємств в Україні мають у більшій мірі локальний характер, та визначають окремі процеси та тенденції модифікації фінансової звітності суб'єктів малого підприємництва.

Підсумовуючи особливості всіх чотирьох етапі становлення облікової системи малих підприємств в Україні, вважаємо, що кожен етап характеризувався певними особливостями. Етап 60-80-х років минулого століття відзначався повільними поодинокими спрощеннями системи обліку на суб'єктах малого підприємництва в контексті командно-адміністративної системи. Етап 90-х років в історії розвитку національної системи обліку відображав загальні тенденції переходу до ринкової економіки, до власної української методології ведення облік. Етап 2001-2010 років відзначався завершенням формування національної методології ведення обліку на малих підприємствах у контексті загальних змін системи обліку в Україні [5]. Період, який почався у 2011 році та триває досі, відзначається в окремих удосконаленнях та модифікаціях елементів та форм обліку на малих підприємствах. Загалом всі чотири етапи зіграли важливу роль у становленні сучасної системи обліку суб'єктів малого підприємництва. Проте вказаний процес і наразі не є завершеним, а тільки продовжується.

Список використаних джерел

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. № 996 [зі змін. та доп.]. URL: <https://docs.dtkr.ua/doc>.
2. Белова І., Семенишина Н., Мельничук О. Генезис становлення облікової системи малих підприємств в Україні. Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації. 2019. Випуск 1-2. С. 26-48.
3. Коба О. В., Копилець А. О., Савченко В. В. Удосконалення облікових реєстрів суб'єктів малого підприємництва. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Економіка і менеджмент : зб. наук. пр. 2017. Вип. 23, ч. 2. С. 111–115.
4. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422 [зі змін. та доп.]. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.
5. Акименко О. Ю., Жолобецька М. Б. Актуалізація синергетичного підходу в дослідженні організації бухгалтерського обліку. Вісник Одеського національного університету. Серія «Економіка». 2018. Т. 23, Вип. 1. С. 152-156. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2018_23_1_31.

Гливенко В. В., доцент кафедри бухгалтерського обліку,
оподаткування та аудиту, к.е.н., доцент
Лапа А. С., здобувач вищої освіти гр. ФАМ-201
Національний університет «Чернігівська політехніка»

РЕГУЛЮВАННЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В сьогоденних умовах війни наша країна потребує як ніколи сильної економіки. Проте, сильна економіка потребує безперебійної роботи підприємств і організацій, а отже, і кваліфікованих працівників. За даними фахівців, зараз кожен другий українець або втратив роботу, або отримує за свою роботу заробітну плату меншу, ніж до початку війни. Державна служба зайнятості наводить дані, що в квітні 2022 року на одну вакансію претендувало біля 12 чоловік [1]. При цьому, в деяких сферах надзвичайно мало пропозицій і люди розглядають можливості влаштуватися на менше кваліфіковану та відповідно і менш оплачувану роботу.

Дослідження аналітичного центру кадрового порталу gtc.ua показали, що незважаючи на скрутні часи, переважна більшість компаній потурбувалися про свій персонал – 14,8% перемістили працівників та їх сім'ї у безпечні регіони та 12,3% за кордон, 20% виплатили до зарплати одноразову фінансову допомогу, 14% виплатили всю зарплату, незважаючи на відсутність роботи. Проте, значна частка компаній – біля 30% не надали своїм працівникам ніякої підтримки [2].

Верховна Рада України 15.03.2022р. ухвалила проект Закону України «Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану», який набув чинності з 24 березня 2022 року і має ідентифікатор 2136-IX (далі Закон № 2136). Цей Закон містить зміни у трудове законодавство на час воєнного стану.